

Ministerie van Justitie

Nieuwsbrief Slachtofferbeleid

Nummer 38 | juli 2009

In dit nummer

Actueel organisaties:

BOS/Schade OM:
een éénduidig normenstelsel
voor de behandeling van civiele
vorderingen in strafzaken.

**Project Versterking positie
slachtoffers:** stand van zaken
werkgroep communicatie,
werkgroep informatieverstrek-
king algemeen en pilot
vernieuwd slachtofferloket: best
practices in Almelo en Den Haag

De Nieuwsbrief Slachtofferbeleid wordt maandelijks verspreid en is bedoeld om betrokkenen bij het slachtofferbeleid op de hoogte te houden van ontwikkelingen. Meer informatie over het slachtofferbeleid is te vinden op www.justitie.nl

**Actueel: Slachtofferbeleid
weer terug op
www.justitie.nl**

Na een korte afwezigheid is slachtofferbeleid weer te vinden op de website van het ministerie van Justitie. Naast algemene informatie over het beleidsterrein is er informatie over Slachtoffers Centraal, de Wet versterking positie slachtoffers en het project Versterking Positie Slachtoffers te vinden.

Actueel bijeenkomsten:

- Op dinsdag 3 november zal in Utrecht een tweede bijeenkomst voor deelnemers en betrokkenen van het project Versterking Positie Slachtoffers plaatsvinden. Deze bijeenkomst zal vooral in het teken staan van de implementatie van de verschillende verbetermaatregelen die de werkgroepen in hun opgeleverde eindrapporten hebben benoemd. Deelnemers van de werkgroepen van het project en andere betrokkenen bij het slachtofferbeleid ontvangen binnenkort een uitnodiging voor deze bijeenkomst.
- Op dinsdag 22 september 2009 organiseert het OM een 'Kennismarkt Slachtofferzorg' voor OM-medewerkers. De beleidsmedewerkers (max. 1 persoon per parket), beleidsofficieren van justitie en advocaten-generaal (max. 1 persoon per parket) worden hiervoor uitgenodigd. Het doel van deze dag is overdracht van de kennis die is opgedaan in de OM-werkgroepen Implementatie Slachtofferzorg. De deelnemers worden op deze dag geïnformeerd over de consequenties van de nieuwe producten en werkprocessen. Zij krijgen een standaardpresentatie mee om op hun eigen parket een presentatie te houden. Voor meer informatie kunt u terecht bij Nicole van Alder, projectsecretaris Implementatie Slachtofferzorg OM (n.van.alder@om.nl).

Actueel organisaties:

BOS/Schade OM: een éénduidig normenstelsel voor de behandeling van civiele vorderingen in strafzaken.

Een element uit het visiedocument 'OM slachtofferzorg, van bijzaak naar hoofdzaak' is een eigen OM-normenstelsel voor schadevorderingen in strafzaken. Een werkgroep, onder leiding van Charles Wiegant (plaatsvervangend hoofdofficier Maastricht), heeft vanuit de Commissie Slachtofferzorg OM een Beslissings Ondersteunend Systeem ontwikkeld waarmee op gestandaardiseerde, transparante en uniforme wijze tot de vaststelling van de schade in een strafzaak (alléén eenvoudige misdrijven) kan worden gekomen. Voor de bedragen is aansluiting gezocht bij normbedragen zoals deze onder andere door het NIBUD voor de bijzondere bijstand zijn ontwikkeld.

Om de voorspelbaarheid en de betrouwbaarheid van het proces te waarborgen, is het van belang dat de (schade)beoordelaar snel, als onderdeel van zijn routinematige werkproces, toegang heeft tot een geautomatiseerd bestand (zoals BOS/Polaris) dat inzicht geeft tot welk bedrag de civiele vordering in de individuele strafzaak door het OM wordt onderschreven. Het normenstelsel maakt onderscheid tussen materiële en immateriële schade.

Zodra een slachtoffer zich voegt in het strafproces geldt voor het OM dat de schade conform het normenstelsel wordt beoordeeld. Tenzij

het slachtoffer aannemelijk maakt dat zijn/haar schade hoger of lager ligt. Het OM zal conform de uitkomst van dit normenstelsel de vordering van het slachtoffer ondersteunen. Uiteindelijk beslist de rechter welk schadebedrag het slachtoffer krijgt toegewezen.

Het College van procureurs-generaal heeft op 8 juni jl. ingestemd met de notitie over BOS/Schade. Op dit moment werkt de werkgroep aan een implementatieplan. BOS/Schade is een stelsel in ontwikkeling. Op grond van ervaringen tijdens de implementatie of na de daadwerkelijke invoering kan het stelsel verder worden verfijnd.

- Wat is het schadebedrag van een fiets?

Project Versterking positie slachtoffers: stand van zaken werkgroep communicatie, werkgroep informatieverstrekking algemeen en pilot vernieuwd slachtofferloket: best practices in Almelo en Den Haag

Stand van zaken werkgroep communicatie

Binnen het project versterking positie slachtoffers is de werkgroep communicatie ingesteld om advies uit te brengen over hoe de communicatie van wijzigingen en werkwijzen n.a.v. het project en de wetwijziging te stroomlijnen. Een deel van deze communicatie zal de werkgroep zelf uitvoeren, het grootste deel van het advies heeft betrekking op communicatie door ketenpartners binnen hun eigen organisatie.

De werkgroep heeft een communicatieplan opgesteld, wat tweeledig is: enerzijds zal er algemene berichtgeving over wijzigingen naar aanleiding van de wet en het project VPS aan bepaalde doelgroepen plaatsvinden. Deze doelgroepen zijn: slachtoffers, verdachten, burgers, pers enz. Anderzijds wordt uniformiteit aangebracht in de communicatie van ketenpartners naar slachtoffers en verdachten/veroordeelden. De dubbelingen worden weggenomen en de hiaten opgevuld.

Om dit te bewerkstelligen werkt de werkgroep twee communicatiematrix's uit. Hierin wordt schematisch beschreven wie wat moet weten wanneer en op welke manier dat wordt gecommuniceerd (via welk middel). Eén communicatiematrix (matrix A) voor algemene berichtgeving over wijzigingen naar aanleiding van de wet en project VPS aan de doelgroepen die in dit plan worden genoemd. En één communicatiematrix voor het doel om uniformiteit aan te brengen in de communicatie van ketenpartners naar slachtoffers (matrix B). Daarnaast heeft de werkgroep samen met de werkgroep pilot slachtofferloket een voorstel gemaakt voor de communicatie vanuit en over het slachtofferloket.

Communicatiematrix A is is gereed en hiervoor worden folders gemaakt. Deze folders zullen de doelgroepen inlichten over wat er gaat veranderen met de ingang van de nieuwe wet.

Voor communicatiematrix B is de werkgroep afhankelijk van de resultaten van de werkgroep informatieverstrekking algemeen. Na de zomer zullen de werkgroepen bijeenkomen om invulling aan matrix B te geven.

Stand van zaken werkgroep informatieverstrekking algemeen

De opdracht van de werkgroep is het realiseren van de volgende maatregelen:

- Informatieverstrekking m.b.t. afzien van opsporing / inzenden proces-verbaal is gerealiseerd. De politie dient slachtoffers indien zij daar om verzoeken te berichten over het afzien van opsporing of het inzenden van het proces-verbaal aan het OM.
- Processtukken; kennisneming en toevoeging door slachtoffers is geregeld. Het slachtoffer heeft recht om kennis te nemen van de processtukken en kan de officier van justitie vragen stukken aan het dossier toe te voegen. Verleent de OvJ hier geen toestemming voor dan bestaat er een beroepsmogelijkheid bij de rechter.
- Bijstand door raadsman en tolk wordt ondersteund. De mogelijkheid tot bijstand door een raadsman wordt uitgebreid naar alle slachtoffers. Afhankelijk van het inkomen van het slachtoffer zal een kosteloze toevoeging door de Raden voor rechtsbijstand kunnen plaats vinden.

Tijdens de regionale bijeenkomsten van de pilot slachtofferloket eind mei is gebleken dat er in het land al verschillende ontwikkelingen richting een vernieuwd slachtofferloket zijn.

Tevens heeft het slachtoffer in bepaalde gevallen recht op bestaat door een tolk. Het is aan het OM om de tolk op te roepen.

- Aanwezigheid ter terechtzitting wordt gestimuleerd. Slachtofferhulp Nederland en OM gaan slachtoffers die hun schade vergoed willen hebben, stimuleren om ter zitting aanwezig. De verwachting is dat hun vordering minder vaak niet-ontvankelijk zal worden verklaard, wanneer zij deze bij de recht kunnen toelichten.

De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van OM, politie, SHN en CJIB. Begin juni heeft de werkgroep haar advies uitgebracht. Het rapport beschrijft de gevolgen van de wijzigingen en adviseert over een optimale invoering. Op 16 juni 2009 is het advies besproken in de Coördinatiegroep Slachtofferbeleid. Op dit moment vindt nadere uitwerking van het advies plaats, waarbij met name aandacht wordt besteed aan de moderne middelen om slachtoffers automatisch en digitaal te informeren. Ook worden meest recente inzichten van de betrokken organisaties en de overige werkgroepen in het advies verwerkt.

Pilot vernieuwd slachtofferloket: best practices

Tijdens de regionale bijeenkomsten van de pilot vernieuwd slachtofferloket eind mei is gebleken dat er in het land al verschillende ontwikkelingen richting een vernieuwd slachtofferloket zijn. In deze en de volgende nieuwsbrieven wordt aandacht gegeven aan de initiatieven in het land.

Slachtofferloket Almelo: loketfunctie en snelle terugkoppeling en doorzending

Het parket Almelo heeft een aparte afdeling voor slachtofferzorg, genaamd TIPS (Twents Informatiepunt Slachtofferzaken). Deze afdeling met medewerkers van de politie, het OM en Slachtofferhulp Nederland is gericht op informatieverstrekking en schadebemiddeling. Naast telefonisch contact met slachtoffers heeft het TIPS ook een fysieke publieksfunctie: het informatiepunt één loket, binnen het gerechtsgebouw maar nog buiten het beveiligde gebied, waar het slachtoffer direct in contact kan komen met een van de medewerkers. Daarnaast maakt het voor de informatieverstrekking niet uit of een zaak nog bij de politie in behandeling is of deze al bij het OM is ingeschreven: politie- en OM-medewerkers kunnen in elkaars informatiesysteem.

Het parket zorgt voor een snelle terugkoppeling aan slachtoffers en een snelle doorzending naar het CJIB. Op het moment dat een secretaris een zaak beoordeelt, komt de beslissing op een lijst te staan. Op basis daarvan

gaan de medewerkers van het slachtofferloket aan het werk. Registratie van het slachtoffer vindt binnen één week plaats. Direct na inschrijving krijgt het slachtoffer ook bericht over de genomen beslissing (mededeling zittingsdatum, transactie, sepot). Het slachtoffer krijgt in betreffende gevallen direct het voegingsformulier meegestuurd. De slachtoffermedewerker kan ook direct beoordelen of er sprake is van spreekrecht/SSV en de bijbehorende actie ondernemen. Zodra het vonnis onherroepelijk is, komt het op een lijst te staan. Als de rechter een maatregel tot schadevergoeding heeft opgelegd, dan wordt het CJIB daarover binnen 30 dagen geïnformeerd.

Ook vinden slachtoffergesprekken met de officier van justitie plaats op het parket. Dit gebeurt standaard bij zaken met een dodelijk afloop, bij zedenzaken die geseponneerd zijn, op het verzoek van het slachtoffer en soms op verzoek van de officier zelf.

Slachtofferloket Den Haag: aparte ruimte voor slachtoffers in en buiten rechtszaal en begeleiding bij getuigenverhoor

Het SIP in Den Haag is gehuisvest op de 5e en 6e etage van het Paleis van Justitie binnen het beveiligde gebied. In 2009 zullen de spreek- en wachtkamers verplaatst worden naar een plek dichterbij de zittingszalen, zodat slachtoffers en nabestaanden de kans krijgen in een rustige afgesloten omgeving te zitten.

Het SIP is ook bezig om slachtoffers en nabestaanden een vaste plaats te laten krijgen in de rechtszaal. Zo wordt letterlijk tot uitdrukking gebracht dat slachtoffers en nabestaanden een steeds grotere rol in het strafproces krijgen.

Slachtoffers die als getuige opgeroepen worden kunnen een beroep doen op begeleiding van het SIP. Met de coördinerend rechter-commissaris is afgesproken meer zorg te besteden aan de begeleiding van slachtoffers bij het getuigenverhoor door de rechter-commissaris. Indien slachtoffers begeleiding van het SIP wensen, zal de rechter-commissaris gevraagd worden dit verzoek te honoreren.

Slachtofferloket Utrecht: een aparte plaats voor het slachtoffer in de rechtszaal

Het slachtofferloket in Utrecht denkt na over het zorgen voor een aparte plaats voor het slachtoffer in de rechtszaal. Volgens dit slachtofferloket zijn er verschillende argumenten voor een dergelijke aparte plaats in de rechtszaal:

- Voor de rechters en officier van justitie is het makkelijk als het slachtoffer op een vaste plaats zit. Nu zit de rechter vaak de zaal in te turen om te kijken of het slachtoffer aanwezig is.
- Het slachtoffer of de nabestaande die gebruik maakt van het spreekrecht heeft zeker baat bij een vaste plek. Bij de voorbereiding op het spreekrecht kan daar dan al op ingespeeld worden. Er moet vermeden worden dat het slachtoffer bij het spreken zich direct naast de verdachte bevindt.
- Een belangrijke reden om ook een aparte plaats voor het slachtoffer te creëren is dat het soms voorkomt dat het slachtoffer in de zaal direct naast vrienden of familie van verdachte komt te zitten. Dat kan heel bedreigend voor het slachtoffer zijn.
- Een vaste plek in de zaal past goed bij de tendens om het slachtoffer meer rechten te geven, zoals het spreekrecht, de schriftelijke slachtofferverklaring en de voeging.

Een argument tegen een dergelijke aparte plek in de rechtszaal is dat er een categorie slachtoffers is, die wel graag bij de zitting aanwezig wil zijn, maar ongezien en anoniem wil blijven. Ook als er een vaste plaats voor slachtoffers komt kan en moet die mogelijkheid blijven bestaan.

Volgende maand in de nieuwsbrief:

- Actueel organisaties: Slachtofferhulp Nederland bestaat 25 jaar: interview met Jaap Smit
Project Versterking positie slachtoffers:
- Stand van zaken werkgroep informatieverstrekking strafverloop
- Pilot vernieuwd slachtofferloket : verbindingen tussen loketten

Colofon

Dit is een publicatie van:
Ministerie van Justitie | Directie Sanctie- en Preventiebeleid
Schedeldoekshaven 100 | 2511 EX Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
T 070 370 7086 | F 070 370 7250
slachtofferbeleid@minjus.nl | www.justitie.nl